

NIEZMIENNE PRAWDY PEDAGOGICZNE CELESTYNA FREINETA

„KODEKS PEDAGOGICZNY”

NATURA DZIECKA

1. Dziecko ma taką samą naturę jak człowiek dorosły. (jest jak drzewo, które nie zakończyło swojego wzrostu)
2. Być większym – nie znaczy być wyższym.
3. Zachowanie się dziecka w szkole jest uwarunkowane jego konstytucją psychofizyczną i stanem zdrowia.

REAKCJA DZIECKA

4. Nikt - zarówno dziecko jak i dorosły - nie lubi, żeby mu cokolwiek narzucać.
5. Nikt nie lubi stać w szeregu, bo oznacza to bierne podleganie cudzym rozkazom.
6. Nikt nie lubi być zmuszanym do jakiejś pracy, nawet jeśli mu się nie wydaje szczególnie przyjemna. Przymus działa paraliżująco.
7. Każdy woli sam wybrać pracę, nawet jeśli wybór wypadnie niekorzystnie.
8. Nikt nie lubi działać na próżno, to znaczy wykonywać czynności robota, podporządkowywać się myślom zaprogramowanym, w których sam nie bierze udziału.
9. Praca powinna być umotywowana.
10. Koniec ze scholastyką
- 10 bis. Każda jednostka pragnie sukcesu. Niepowodzenie jest hamulcem, niszczycielem zapału i werwy.

TECHNIKI NAUCZANIA I OCENY PRACY DZIECKA

11. Doświadczenie po omacku stanowi naturalną i powszechną drogę działania.
12. Pamięć, której szkoła tradycyjna przypisuje tak ważną rolę, jest tylko wtedy cenna i wartościowa, gdy wiąże się z doświadczeniami poszukującymi i służy życiu.
13. Przyswojenie wiedzy odbywa się, wbrew temu, co się nieraz sądzi, nie przez wyuczenie reguł i prawideł, lecz przez doświadczenie.

14. Inteligencja to zdolność wchłaniania doświadczeń. Im bardziej jednostka jest wrażliwa na doświadczenia, tym szybciej się rozwija, co znajduje odbicie w jej postępowaniu.
15. Szkoła kształci tylko jeden rodzaj inteligencji, abstrakcyjnej.
16. Dziecko nie lubi słuchać wykładu ex catedra.
17. Dziecko nie odczuwa zmęczenia przy takiej pracy, która związana jest z jego życiem i jest niejako funkcjonalna.
18. Nikt, ani dziecko, ani dorosły nie lubi kontroli i kary, które zawsze odczuwa się jako ujmę dla swojej godności osobistej, szczególnie wtedy, gdy odbywa się publicznie.
19. Stopnie i lokaty są zawsze błędem.
20. Mówcie jak najmniej.
21. Dziecko nie lubi pracy zbiorowej lecz indywidualną lub w obrębie spółdzielczej wspólnoty.
22. Porządek i karność są w klasie konieczne.
23. Kary są zawsze błędem. Są one dla wszystkich upokarzające i nigdy nie odnoszą zamierzonego skutku. Są co najwyżej złem koniecznym.
24. Nowe życie w szkole zakłada współdziałanie – tzn. zarządzanie życiem i pracą w szkole przez jej użytkowników, razem z nauczycielami.
25. Przeludnione klasy są zawsze błędem pedagogicznym.
26. Wielkie kombinaty szkolne doprowadzają do anonimowości nauczycieli i uczniów. Są więc błędem pedagogicznym i hamulcem postępu.
27. Przyszły ustrój demokratyczny przygotowuje się przez demokratyczne wychowanie. Arbitralny system szkolny nie może wychować przyszłych obywateli – demokratów.
28. Nie można wychowywać bez okazywania szacunku. Poszanowanie godności osobistej uczniów, którzy nawzajem szanują swoich nauczycieli, jest jednym z pierwszych warunków odnowy szkoły.
29. Nauczyciele nowatorzy spotykają się z opozycją reakcji pedagogicznej. Nie da się jej ani uniknąć ani naprawić. Nauczyciele modernizujący swoje dydaktyczne i wychowawcze działania często są narażeni na protesty ze strony rodziców (a nawet władz oświatowych), krytyki, zrządzenia i zniewagi. To jest cena, jaką płacą za postęp, usiłując iść na czele, usiłując być prawdziwymi, szlachetnymi wychowawcami ludzi.
30. Optymistyczna wiara w życie.

C. Freinet, *Niezmiennie prawdy pedagogiczne*, Otwock 1993

MYŚLI PEDAGOGICZNE Celestyna Freineta

1. "Postawiłem swój kamień sygnałowy. Wiem, że pokaże on drogę tym, którzy przyjdą po mnie."
2. "Szkoła nie jest przystankiem. Jest drogą, która się otwiera na coraz to nowe horyzonty do zdobycia."
3. "Szkołę należy traktować jako część życia społecznego, jako naturalne miejsce, gdzie uczeń może żyć i działać podlegając ogólnym prawom życia społecznego, a nie sztucznym prawom życia szkoły."
4. "Przyszły ustrój demokratyczny przygotowuje się przez demokratyczne wychowanie."
5. "Zaufajcie dzieciom, bo one są twórcami przyszłości."
6. "Dzieci [...] odczuwają potrzebę mówienia do kogoś, kto ich słucha, pisanie do kogoś kto odpowie, czują potrzebę tworzenia rzeczy pożytecznych i pięknych, stanowiących ekspresję tego wszystkiego, co noszą w nadmiarze hojności i szlachetności."
7. "Dziś nie wystarcza znajomość czytania, pisania, liczenia, lecz trzeba umieć przewidywać trudności i odważnie podejmować decyzje"
8. "Jeden miły uśmiech, jedno słowo zachęty, trochę serdecznego ciepła, ludzka perspektywa i swoboda, a raczej prawo jednostki do wyboru własnej drogi, na którą wkracza się bez smyczy czy łańcucha i bez barier - ten promyk słońca to cały sekret nowoczesnej szkoły."
9. "Przywróćcie prawo pierwszeństwa takim wartościom jak - odczuwanie, przeżywanie, tworzenie i rozumienie, uspołecznianie, miłość i życie... Wpuście do klasy słońce, otwórzcie dzieciom usta."
10. "Pomóżmy dziecku w trudnościach, podtrzymajmy w nim chęć i potrzebę dobrej roboty i sprawmy, aby to ono nas pytało, prosiło o rady."
11. "Urządźmy wszystko tak, aby dziecku udało się realizować swoje pomysły...
12. Z odrobiną sukcesu, zachęty i zaufania, w sprzyjającym środowisku dziecko może dotrzeć aż do krańców świata."
13. „Szkoły powinny odznaczać się postawą wspomagającą i czynić wszystko, aby dziecko mogło przezwyciężyć trudności i zaspokoić swoją potrzebę poczucia mocy”.
14. "Godność naszej wspólnej działalności nauczycieli i uczniów, godność wychowawcy jest niemożliwa do osiągnięcia bez szacunku dla godności dzieci, które pragniemy przygotować do ich przyszłej roli ludzi dojrzałych."
15. "W tym stawaniu się Człowiekiem ważne jest wspomaganie dorosłego, który daje dobry przykład i stara się przeżyć na nowo swoje dzieciństwo z uczniami."

16. "Zejdź z katedry! Zawińcie rękawy i stańcie do wspólnej roboty z uczniami. Zejdźcie na poziom dzieci, aby razem z nimi pracować, bawić się patrzeć na świat w zasięgu ich wzroku, reagować zgodnie z ich rytmem. W tym nowym układzie stosunków spotkacie się z radością, zaufaniem, odczujecie radość powodzenia."
17. „Zejdźcie ze swej katedry, weźcie do ręki pożyteczne narzędzie, ułóżcie sami zestaw z czcionek drukarskich, przygotujcie prasę do drukowania, nauczcie się cieszyć osiągnięciami dziecka. Starajcie się być wszystkim jednocześnie: robotnikiem, ogrodnikiem, technikiem, wodzirejem, poetą! Nauczcie się na nowo śmiać, żyć i podlegać wzruszeniom. Staniecie się innymi ludźmi!
18. Cząstkę wolności i głębokości kultury, jaką człowiek nosi w sobie, mierzy się błyskiem jego oczu."
19. "Nie można wychowywać bez okazywania szacunku. Poszanowanie godności osobistej uczniów, którzy nawzajem szanują swoich nauczycieli, jest jednym z pierwszych warunków odnowy szkoły."
20. "Dzieciństwo nie jest workiem, który się napełnia, jest szczerze naładowaną baterią."
21. "Pedagodzy tradycyjnej szkoły w każdym dziecku widzą przede wszystkim wroga, który zapanuje nad nimi, jeśli oni go nie opanują."
22. "Pochwalcie najskromniejsze dzieło najskromniejszego z waszych uczniów. Okażcie uznanie dla nieporadnego tekstu ucznia, utrwalając go w druku, pochwalcie dobór kolorów i kompozycję rysunków, włączcie je do zbioru przeznaczonego na wystawę... Wtedy odczujecie jak duma z dobrze wykonanej pracy zapali waszych małych robotników."
23. „Lecz wiedźcie również, że jeszcze bardziej potrzebni nam są ludzie, którzy potrafią na skraju ścieżki życia zapomnieć czasem, o trzymanym w dłoni jabłku, aby wyruszyć jako bezinteresowni poszukiwacze prawdy i piękna. Uważajcie, by nie zmarnować tych niecodziennych skarbów wrażliwości, których całego bogactwa dziecko nie może nigdy poznać”
24. „Nie bądź ani zatwardziałym tradycjonalistą, ani też pochopnym nowatorem polującym na przygody. Szukaj razem z nimi technik praktycznych, rozsądnych i elastycznych. Dostosuj je razem z nimi w trakcie zbiorowego doświadczenia, uczyni je własnymi, aż wyciśniesz na nich ślad własnej stopy i własnego temperamentu. I wtedy razem z nimi możesz z entuzjazmem i pewnością ruszyć w radosny marsz ku przyszłości.”
25. "Pozwólcie rozkwitnąć młodym kwiatom... całą resztę otrzymacie w nadmiarze"

TECHNIKI PRACY C. FREINETA W PRZEDSZKOLU

- swobodna ekspresja twórcza - artystyczna (plastyczna, słowna, ruchowa, muzyczna, techniczna),
- swobodny tekst,
- fiszki autokorektywne,
- fiszki inspirujące - problemowe,
- fiszki zadaniowe,
- korespondencja międzyprzedszkolna,
- gazetka przedszkolna,
- doświadczenia poszukujące,
- księga grupy (księga życia grupy),
- żywy teatr (drama, samorodne inscenizacje)
- dyplomy sprawności,
- planowanie pracy wspólnie z dziećmi.

ZASADY PRACY z dziećmi w myśl koncepcji pedagogiki C.Freineta

SWOBODY – polega ona na doborze tematu zajęcia lub zabawy zgodnie z potrzebami i chęciami dziecka;

MOTYWACJI – dziecko musi wiedzieć po co wykonuje daną czynność, komu to będzie potrzebne;

DYSKRETNEJ POMOCY NAUCZYCIELA – pamiętać należy, że są dzieci, które nie mają pomysłów i powoli nabierają wiary we własne siły; nauczyciel w takich sytuacjach pełni rolę doradcy, inspiratora;

POZYTYWNYCH WZMOCNIENÍ – każde dziecko w wykonywaną pracę wkłada wysiłek, na jaki je stać. Słowa docenienia mobilizują do dalszej pracy i bardziej intensywnego wysiłku. Warto pamiętać i o tym, że dzieciom zdolniejszym można dawać zadania trudniejsze do wykonania.

**Zestawienie technik pedagogicznych Celestyna Freineta
według Haliny Semenowicz**

TECHNIKI WYCHOWAWCZE	TECHNIKI NAUCZANIA
<p>Stanowiące podstawę wychowania moralnego i obywatelskiego:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. gazetka wychowawcza b. spółdzielnia klasowa c. zebrania organizujące pracę tygodniową, d. zebranie oceniające pracę całego tygodnia, e. graficzny obraz całotygodniowej pracy każdego ucznia, f. dyplomy za sprawność. 	<p>Stanowiące podstawę nauki języka ojczystego, źródło poznania dziecka, punkt wyjścia do zainteresowań:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. swobodny tekst b. drukarnia szkolna c. gazetka szkolna d. korespondencja międzyszkolna e. kronika życia klasy
<p>Stanowiące podstawę wychowania estetycznego:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. swobodna ekspresja artystyczna: <ul style="list-style-type: none"> • plastyczna, • muzyczna, • ruchowa, • teatralna, • techniczna. 	<p>Stanowiące podstawę samodzielnej pracy uczniów:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. doświadczenie poszukujące b. planowanie pracy indywidualnej i zbiorowej c. referaty d. opracowania tematyczne
<p>Stanowiące środek wyzwiania zainteresowań, pielęgnowania zamiłowań, uzdolnień oraz umiejętności samokształcenia:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. referaty b. sprawności 	<p>Stanowiące podstawę kształcenia umiejętności, nawyków, samokontroli i samooceny:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. fiszki autokorektywne b. fiszki problemowe
<p>Stanowiące podstawę kontaktów społecznych:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. korespondencja i wymiana międzyszkolna 	

Opracowano na podstawie: *Freinetowskie Inspiracje*, nr 14/1996, str. 101.